

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egy óra 35 kr. (70 fillér.)
Három óra 1 frt (2 kor.)

Vidékre postán:

Egy hónapra 65 kr. (1 kor. 30 fill.)
Három óra 2 frt. (4 kor.)
Hat óra 4 frt. (8 kor.)

ELŐRE

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Kossuth-utca 4. szám.

Szerkesztésért felelős:
GÖNDÖR FERENC.

A belügyminiszter büntet. — Huszonöt munkás tüzhalála.

A munka szervezése.

Nagyvárad, január 11.

Mint nagy betegnél a láz csak tünete a bajnak, de korántsem a baj maga, azonképpen gazdasági életünk lázas jelensége: a munkásmozgalmak is csak tünete gazdasági életünk betegségének, de nem a baj maga.

Az elmúlt három-négy év súlyos tapasztalatai fölrázták társadalmunkat nyugalmából s mint mély álmából ébredők, kábult fejjel ösztönszerű reflexz-mozgásokat teszünk, rendszabályoktét és karhatalmat alkalmazunk. S míg minden igyekezetünket a pillanatnyi tünetek, a sztrájkok és mozgalmak harhatalommal és törvényalkotással való fékentartására fordítjuk, a bajt magát emésztő munkájában nem igen zavarjuk meg.

A mindennapi élet nehéz létszelmei között kevés kritika szemlélettel, de sok napi gondolat lázasan tevékenykedő iparos, gyáros és gazda szívesen áll meg a jelenségek legközelebbi okozati láncszeménél s azért, merthogy a sztrájkot szították, az izgatók elpusztításával véli a bajt elhárítani s az egész kérdést megoldani.

Aki azonban csak valamivel több kritikával szemléli a jelenségeket, lehetetlen, hogy az okozati láncszemek kutatása nyomán csakhamar szinte érthetetlennek látszó kérdésekkel ne találja magát szemtől-szembe, melyekre kielégítő feleletet hiába keres.

Ilyen például mindjárt az izgatóknak az a csodálatos hatalma, mellyel száz és ezer pusztító munkája után élő vagyontalan egyén, — ki amely napon nem keres, — azon napon nem is eszik — egyetlen parancsra könnyedén leteszi a munkaszékét.

Ezen kérdések elől kiségitő elméletekkel szokás kitérni. —

A munkásvezérek hatalmát a félrevezetett tömegek [tudatlanságára, a tömegek — melyeknek nincs mit veszteniök — lépremenését pedig az izgatók nagyhangú ígéreteire, hallatlan terrorizmusára szokás visszavezetni s ezzel az elmelkedés ismét nyugvó ponthoz ér. Megnyugsunk benne és sztrájk törvényért csengünk, holott egy lépéssel való továbbgondolkodás, egy csomó tanulságos kérdés nyitna meg előttünk:

Miért tudatlanok a tömegek? Miért nincs mit veszteniök? Mik azok az ígéretek, melyeknek káprázata alatt csendőrszurony elé önszántából áll a magyar? Mi az a terrorizmus? Miért türi a hatalom?

Ezen kérdésekre feleletet keresvén, társadalmunk aligha vonhatná ki magát egészen a felelősség alól s évszázados mulasztása tudatára ébredne, hogy t. i. elmulasztotta intézményesen szervezni a munkát. A tőkét, a földet vaskos kötetekre menő törvény intézményesen szervezte. Csak a termelő munkának nincs politikája, nincs szerve, nincs érdekképviselője, melyen át igényei és panaszai józan érveléssel finomulva illetékes bírő elé juthatnának.

Egy vizsgálatunk lehet ebben — ha ugyan vizsgálatás a vaknak, hogy másnak is elveszett a szemvilága — az, hogy az államalkotás hódító harcán korán átvérgődött többi állam ugyanezt a mulasztást követte el.

A munka azért szerveződik. Ha nem szerveztük mi, szervezi önmagát. Hogy ennek során agresszív, gyengeségeinket kihasználó, erősségeink ellen lázító jeleget ölt, az csak a harci állapot természetéből folyó jelenség. Nekünk tehát a munkás-intézményt kell szerveznünk, mint ez Németországban már évtizedek óta folyamatban van.

A belügyminiszter büntet.

Rozvány Jenő elítélve.

Glac Antal a háttérben.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, jan 11.

Nagy port vert föl annak idején Rozvány Jenő dr. nak és társainak ügye, akiket egy népgyűlési szereplésük miatt drákói ítélettel sújtott a nagyszalontai főszolgabíró. Ilhik tudni azonban, hogy a szolgabírónak megüzente volt Glac Antal, Biharmegye főispánja, hogy teljes szigorral kell eljárni Rozvány Jenővel és társaival szemben.

Hogy a főispán urnak eme ténykedése vastag törvénysértés, azt annak idején elmondoituk, és azóta ugyancsak megvigasztalt bennünket az a szomorú körülmény, hogy Glac Antainak nem az volt az utolsó törvénysértése.

Ez abból eredt, hogy a nagyszalontai főszolgabíró Rozvány Jenőt 15 napi, Gál Gergelyt pedig 10 napi elzárásra ítélte. Miskolczy Ferenc alispán a végítéletet megváltoztatta és 1 napi elzárást szabott ki Rozványira.

És itt következik a nemzeti kormány belügyminiszterének szégyenletes szerepe. Ma érkezett le a vármegye alispáni hivatalába a belügyminiszter döntése, amelyből épülés okából a következő passzust idézzük:

Dr. Rozvány Jenő és Gál Gergely vádlottak szabályszerű bejelentése és engedély nélkül népgyűlés tartása által elkövetett s az 1898. évi 766. eln. sz. belügyminiszteri rendeletbe átköző kihágásban mondatkai vétkenek s miatt ezen miniszteri rendelet alapján dr. Rozvány Jenő 15 napi elzárással és 200 korona pénzbüntetéssel, behajthatatlansága esetén további 10 napi elzárással, Gál Gergely pedig 10 napi elzárással büntetettük s az eljárás, valamint a felmerülhető tartási költségek megfizetésére köteleztetük."

A belügyminiszter tehát a szolgabírói ítéletet hagyta jóvá. Ebből kommentár felesleges. Mindössze csak

egy érthetetlen körülményre akarunk még itt rámutatni. A belügyminiszteri írás csak ma érkezett le a vármegyéhez. És nem különös, hogy a díszes okmányt a nagyváradai függetlenségi párt hivatalos szöcsöve napokkal ezelőtt már közölte. Mintba Glac Antal eiegás alakja vonulna meg diszkrétén a sötét háttérben.

A képviselőház ülése.

A kultuszárca tárgyalása.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Buda pest, január 11.

Meglehetősen szürke ülése volt ma a Háznak. A kultuszárca tárgyalása előtt Heinrich Antal reflektál Hencz Károly tegnapi támadására s energikusan utasítja azt vissza.

A kultuszárca költségvetéséhez Zichy Ferenc szólalt föl elsőnek, aki azt fejtegette, hogy a közoktatási ügyeket külön kell választani a költési ügyektől.

Dobroszláv Péter a harmadik egyetem kérdéséről beszélt. Nagy baj — ugymond — hogy sok város tisztán finánciális szempontból bírja a kérdést, noha itt tisztán kulturális szempontokat szabadna figyelembe venni. Hova állítsuk a harmadik egyetemet? Az egyetemre kétségtelenül szükség van. A harmadik egyetem nem fogja megszüntetni a kulturális bajokat — őt egyetemre van szükség. A harmadik egyetemet a Tisza vidékének, a délvideknek kell adni, mert a délvidek városainak kulturális és gazdasági sulya jóval nagyobb, mint az ország összes többi városainak együttvéve. A nemzeti-ügyi igazgatások ellensúlyozására is kell az egyetem. Hosszasan beszél a nemzeti-ügyi kérdésről s arra a következtetésre jut, hogy támadólag kell föllépni a nemzeti-ügyekkel szemben. Erőszakkal a nemzeti-ügyi kérdést megoldani lehetetlen. Egy hatalmas kulturintézményre van ezért szükség, amely a délvideken megteremtendő a magyar faj szellemi szuperemációját. Az egyetem felállítására Arad városát tartja legalkalmasabbnak.

MILKA SUCHARD

Csak alpesi tej
és kakao
és cukorból áll
Páratlan
különlegesség

Gyermek-kocsik

Fü- és loajny-rubák, ültőjégek, gyermek
fehérneműek.

Csacsmő-kelengyék.

Bazár-árak, játékok, kosarak
olcsó árak, nagy választék

Id. STERN VILMOS-nál

Nagyvárad, Kosuth-utca 10.
(Volt rendőrvégi épülettel szemben.)

**Olcsó gazdasági gépek
eladóik.**

100

Répvágó zuzóval, lendkerékkel
35 frt, gyári ára 80 frt. Répa-
vágók 14 frt, vasfedővel 15 frt.
Van 10 drb használt tengeri-
morzsoló 15 frt, de kijavítva.
Szeceksavágó 2 késsel 24 frt vas
állványon. Dob szeceksavágó 3
késsel 24 frt. Borfejítő gép kör-
forgó 60 frt, Gözműsítő gép 50
frt. 12 szak eke 7-es 20 frt,
8-as 24 frt, egy új sorvető gép
13 soros 180 frt. A legújabb
toll rendszer, 3 járgány a leg-
jobb karban, hibátlan. Nem ko-
pott, ára a felszerelés szerint.
Reményi Ferenc, Berettyóújfalú.

**Magyar Bank részvénytársaság
Nagyvárad.**

A „Magyar Bank r. t. t. rész-
vényeseit felkérjük, hogy jegy-
zett részvényeik után az ese-
dékes 20 százalékos
részvényenként 40 koronát,
a 201-0
„NAGYVÁRADI NÉPBANK“ r. t.
pénztáránál mielőbb befizetni
sziveskedjenek.
Nagyvárad, 1907. jan. hó 7.
Az IGAZGATÓSÁG.

Hirdetmény.

„A Gazdasági és Iparbank“
zálogházában (Zöldfa-utca)
a jövő hó február első
felében

árverés lesz.

felkérem a zálogtulajdonoso-
kat, hogy tárgyaikat mielőbb
rendezni sziveskedjék, nehogy
azok eladódjanak

22 1-3

Tisztelettel

Amigó Mór,

**Butorraktár és
karpitos üzlet!**

Tisztelettel b. tudomására hozom a
nagyérdemű közönségnek, hogy üzletemet
Teleky-u. 24. sz. alá helyeztem
s a mai kornak megfelelő, legcsinosabb
modern stílusú butorokkal rendeztem be.
Raktáron tartok ebédli, hálószoba
berendezéseket és szalon gar-
niturákat és minden a szakmába vágó
munkák nálam a

legolcsóbb árban szerezhetők be,
ugy hogy már egész Biharmegye Pelley
butorraktáráról beszél. Ugyazint minden
eszteregályos munkát saját műhelyemben
készítek és raktáron tartok.

Teljes tisztelettel 43

PELLEY SÁNDOR,

butorraktáros.

Alkalmi vásár!**MINDEN**

óra és ékszer cikkek
igen olcsó alkalmi árban

kaphatók a már 20 év óta
fennálló és kipróbált meg-
bizhatósága órák és ékszerész

**Szilágyi Géza
és Társánál**

Fü-utca, Orsolya-zárda épület.
Sebő Imre papír üzletével szemben

10-10 112

Pénz!

Olcsó tőketörlesztéses köl-
csönöket 10-75 évre folyósít,
ugyszintén régi, drágább kamatu
kölcsonöket kicserél (convertál) a
lehető legrövidebb idő alatt,

házak, szőlők, földbi. tokok

örök árban való adás-vételét
vagy bérletét a legsikeresebb
eredményreel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségén elvállalja és finan-
cirozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár bankbizo-
mányi és ingatlanforgalmi irodája
Nagyvárad, Mészáros-utca 2. sz. 40

Alkalmi vásár!

A mai naptól kezdve alkalmi vá-
sár lesz még nem létezett olcsó árak
64 mellett. 50-20

Eladásra kerülnek:

Fénykép- és levelezőlap albumok, varró
és keziű-készítők, emlékkönyvek, fali
díszek, dohányzó készülék, babák, baba
kocik, pénztárcák, zsebkészek, társas
játékok, sakk, dominó. Vetiő képekhez
teljes készülek. Beszédő fonográf darabja
7 korona és sok még fel nem sorolt
tárgyak. Továbbá ingek, gallérok és
barisnyák, valamint téli trikó ingek és
nadrágok; úgy női, mint férfi, hallat-
lan olcsó árak mellett helyszüke miatt
lesznek kiárusítva.

A t. vevőközönség b. párfogását kérve
tisztelttel!

REKLAM ÁRUHÁZ

Fü-utca és Szeniszló-utca sarkán.

Helyi ismeretekkel
bíró szorgalmas egyén
**hirdetés
gyűjtésre
felvétetik.**
Cím a kiadóhivatalban.

TELEPHON

az egész megyére 825.

Első Biharmegyei és Nagy-
várad

műbútorgyár

Ajánlom a legegyszerűbből a leg-
modernebb kivitelű gyáram
ban készült szalon, ebédli,
háló, kávéházi és szállodai
berendezéseket a legizoláltabb
gyári árak mellett.

Rajzok, költségvetések kívánatra
díjmentesen.

25-100 Raktár és iroda: 2

Klapka-tér, Holdas templom
mellett.Telepek: Kolozsvári-utca 39.
és Klapka-utca 2.**Büchler Márton**

bútorgyáros.

Egyszeri vásárlás által mindenki meggyőződik

mily olcsón lehet**az ujonnan megnyílt****arany, ezüst, ékszer és óra-****áruházban vásárolni.**

Bemer-tér 2. sz. alatt az emeleten.

(MOLNAR-TELÉ CZUKRASZKA TÖLÖTT.)

1 finom nickel óra	2 frt. 50 kr.	135 grmos női Lorraine lánc	41 frt. — kr.
1 finom acél óra	2 frt. 75 kr.	1 4 " karika aranygyűrű	5 " —
1 valódi ezüst óra	5 frt. — kr.	1 3 " fejes	3 " 50 -
1 arany női óra	12 frt. — kr.	1 inga óra átő szerkezettel	8 " —
1 arany férfi óra	25 frt. — kr.	1 fali óra	2 " 50 -
1 20 gramos arany férfi lánc	24 frt.	1 ékszerítő óra	1 " 50 -

Uj órákért 5 évi jótállás.

Vidéki megrendeléseket pontosan esaközölök, meg nem felelő árut
visszatérdek. — Általam javított órák és ékszerék, mint újak kerül-
nek ki műhelyemből 3 évi jótállás mellett, rugóterés esetén is.

HERBST FÜLÖP.

amerikai műorás és ékszerész.

Tessék kirajolni kéni.

110